

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «МУХТАРКУЛІЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF MUKHTARKULYEV AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 57031/21 та 5 інших заяв –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 січня 2024 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Мухтаркулиєв та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mīts*), Голова,
Катержіна Шімачкова (*Kateřina Šimáčková*),

Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,
та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника
Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 14 грудня 2023 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Перелік заявників і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

4. Заявники скаржилися на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту. Деякі заявники також висунули інші скарги за положеннями Конвенції.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

5. Беручи до уваги схожість предмету заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

6. Заявники скаржилися, головним чином, на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у них ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Вони посилалися на статті 3 та 13 Конвенції.

7. Суд зазначає, що заявники трималися під вартою у неналежних умовах. Деталі щодо тримання заявників під вартою наведені у таблиці в додатку. Суд посилається на встановлені у його практиці принципи

щодо неналежних умов тримання під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Муршич проти Хорватії» [ВП] (*Muršić v. Croatia*) [GC], заява № 7334/13, пункти 96 – 101, ЄСПЛ 2016). Суд нагадує, зокрема, що під час встановлення того, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 122 – 141 та рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), заяви № 42525/07 та № 60800/08, пункти 149 – 159, від 10 січня 2012 року).

8. У керівних справах «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, від 28 березня 2006 року) та «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), заява № 14057/17, від 30 січня 2020 року) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

9. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі умови тримання заявників під вартою були неналежними.

10. Суд також зазначає, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

11. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

12. Деякі заявники подали інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією з огляду на відповідну усталену практику Суду (див. таблицю в додатку). Ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони мають бути визнані прийнятними. Розглянувши всі наявні у нього матеріали, Суд доходить висновку, що вони свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах, наведених в таблиці у додатку.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

13. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), пункти 165 та 167) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 18 січня 2024 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Мартіньш Мітс
(*Mārtiņš Mīts*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «МУХТАРКУЛИЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтями 3 і 13 Конвенції
(неналежні умови тримання під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного
засобу юридичного захисту)

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходжен ня	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодуван ня матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджен а у кожній заяві в якості компенсац ії судових витрат (в євро) ²
1.	57031/21 15.11.2021 ТА 4213/22 31.12.2021	Максат Багтярович МУХТАРКУЛИЄВ 1983	Кушнір Валерій Володимирович м. Дніпро	Київський слідчий ізолятор 3 06.12.2018 - триває Більше 4 років, 11 місяців та 11 днів	2,5-2,6 м ²	камера заражена паразитами/гризунами, відсутність свіжого повітря, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері,	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – з 04.12.2018 – триває; наведення судами підстав, які з часом стали неналежними, спільні для декількох осіб рішення про тримання під вартою (див. рішення у справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти	9 800	250

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

² Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «МУХТАРКУЛИЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходжен ня	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодуван ня матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджен а у кожній заяві в якості компенсац ії судових та інших витрат (в євро) ²
						<p>відсутність або обмежений доступ до душі, переповненість, низька якість продуктів харчування, пасивне паління, низька якість питної води, відсутність лазне-пральних послуг</p>	<p>77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатов проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>) заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року);</p> <p>п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 04.12.2018 – триває; 1 інстанція (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року);</p> <p>ст. 13 – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти</p>		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «МУХТАРКУЛИЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходжен ня	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодуван ня матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджен а у кожній заяві в якості компенсац ії судових та інших витрат (в євро) ²
							України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)		
2.	57034/21 15.11.2021 ТА 4216/22 31.12.2021	Арслан Бахадурович ЧАРИЄВ 1991	Кушнір Валерій Володимирович м. Дніпро	Київський слідчий ізолятор з 06.12.2018 до 13.09.2022 3 роки, 9 місяців та 8 днів	2,6 м ²	камера заражена паразитами/гризунами, відсутність свіжого повітря, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері, відсутність або обмежений доступ до душу, переповненість, низька якість продуктів харчування, пасивне паління, низька якість питної води, відсутність лазне-пральних послуг	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – 04.12.2018 – 13.09.2022; наведення судами підстав, які з часом стали неналежними, спільні для декількох осіб рішення про тримання під вартою (див. рішення у справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатів проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>) заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року);	9 800	250

РІШЕННЯ У СПРАВІ «МУХТАРКУЛИЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходжен ня	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодуван ня матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджен а у кожній заяві в якості компенсац ії судових та інших витрат (в євро) ²
							<p>п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 04.12.2018 – – триває; 1 інстанція (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року);</p> <p>ст. 13 – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)</p>		
3.	2499/22 04.01.2022	Сергій Сергійович ПОКОТИЛЕНКО 1984	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Дніпровська установа виконання	< 4 м ²	переповненість, низька якість питної води, камера заражена		4 000	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «МУХТАРКУЛИЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходжен ня	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодуван ня матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджен а у кожній заяві в якості компенсац ії судових та інших витрат (в євро) ²
				покарань № 4 з 03.06.2020 до 30.11.2021 1 рік, 5 місяців та 28 днів		паразитами/гризунами, відсутність свіжого повітря, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, пасивне паління, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність туалетних засобів, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування			
4.	33925/22 26.06.2022	Юрій Миколайович КОРНЄВ 1961	Рибій Сергій Миколайович м. Дніпро	Дніпровська установа виконання покарань № 4 з 28.08.2019 до 14.01.2022	3,6 м ²	відсутність свіжого повітря, відсутність туалетних засобів, низька якість питної води, відсутність або обмежений доступ до душу, переповненість		5 600	